

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski (sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z wniosku V. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w [...]
przy udziale Stowarzyszenia [...] z siedzibą w [...]
o ustalenie obowiązku ubezpieczenia społecznego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 grudnia 2017 r.,
zażalenia Stowarzyszenie [...] z siedzibą w [...]
na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...]
z dnia 31 lipca 2017 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny [...] postanowieniem z 31 lipca 2017 r. odrzucił skargę kasacyjną zainteresowanego - Stowarzyszenia [...] z siedzibą w [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z 23 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny decyzję o odrzuceniu skargi kasacyjnej uzasadnił w następujący sposób. Skarga kasacyjna była dotknięta brakami, wobec czego wezwano pełnomocnika skarżącego do ich usunięcia w trybie art. 398⁶ § 1 k.p.c., określono termin tygodniowy pod rygorem odrzucenia skargi. Pełnomocnik tylko częściowo wykonał to zarządzenie, mimo upływu określonego terminu nie

wskazano wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd Apelacyjny odwołał się do uchwały Sądu Najwyższego podjętej w składzie 7 sędziów (zasada prawna) z 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16, w której wskazano, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych o ustalenie istnienia stosunku ubezpieczenia społecznego lub jego zakresu (podlegania lub niepodlegania ubezpieczeniom społecznym) wynagrodzenie należne radcy prawnemu lub adwokatowi powinno być ustalane w oparciu o stawki minimalne określone w § 6 rozporządzenia; ponadto, że od chwili podjęcia tej uchwały przewodniczący oraz sądy orzekające w tych sprawach powinny wzywać strony, pełnomocników do oznaczenia wartości sporu lub zaskarżenia w odniesieniu do pism podlegających opłacie, które rozpoczynają postępowanie w kolejnej instancji albo, które rozpoczynają postępowanie kasacyjne. Sąd Apelacyjny stwierdził, że wobec nie uzupełnienia przez pełnomocnika zainteresowanego braku formalnego skargi kasacyjnej i nie wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia, pomimo wezwania, skarga kasacyjna podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżył zainteresowany. Zarzucono naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 130 k.p.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na odrzuceniu skargi kasacyjnej w sytuacji, gdy nie wskazanie przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie, w której kasacja przysługuje bez względu na wartość przedmiotu zaskarzania nie skutkuje niemożnością nadania sprawie dalszego biegu. Skarżący wyjaśnił, że po wezwaniu do uzupełnienia braków formalnych skarga została uzupełniona w terminie, zaś oprócz dołączenia jednego egzemplarza skargi kasacyjnej oraz przedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej w wymagany egzemplarzach, załączone zostało pismo przewodnie - uzupełnienie braków formalnych - w którym wskazana została wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 143.127 zł. Odpis tego pisma skarżący załączył do zażalenia. Skarżący wskazał, że po otrzymaniu postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej w rozmowie telefonicznej ustalił, iż takie pismo przewodnie nie znajduje się w aktach sprawy, zaś znajdują się w nim wspomniane wyżej załączniki. Niezależnie od tych okoliczności, skarżący stwierdził, że ewentualne nie wskazanie przez strony wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398⁴ § 3 k.p.c.), nie jest przyczyną do

odrzućcenia skargi kasacyjnej, bo rozpoznawana sprawa nie jest sprawą, w której dopuszczalność skargi zależy od określonej wartości przedmiotu zaskarżenia. Podkreślił, że niewątpliwie sprawa ta jest sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 *in fine* k.p.c.), gdzie skarga kasacyjna jest dopuszczalna bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Wobec tego, zdaniem skarżącego, powoływanie się przez Sąd Apelacyjny na uchwałę Sądu Najwyższego z 20 lipca 2016 r., która została wydana odnośnie zupełnie innego zagadnienia prawnego, jest chybione. Podkreślił, że skoro skarga kasacyjna nie zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia, to należy odpowiednio ważyć brak podania tej wartości przez skarżącego (por. postanowienie SN z 8 czerwca 2011 r., I UZ 13/11). Nadto, że niepodanie przez zainteresowanego wartości przedmiotu zaskarżenia rodzi wyłącznie możliwość nie zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego na rzecz pełnomocnika zainteresowanego i taki powinien być wyłącznie rygor nie wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy postanowieniu z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie I UZ 1/16.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne.

Na wstępie należy zauważyć, że skarga kasacyjna została złożona w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego odmawiającej objęcia ubezpieczonego obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowych. Na marginesie warto przypomnieć, że odwołanie od decyzji organu rentowego nie podlega rygorom przewidzianym dla pozwu w art. 187 k.p.c., lecz wynika to z odrębności uregulowania w art. 477¹⁰ k.p.c. (por. postanowienie SN z 26 września 2005 r., II UZ 52/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 254).

Przedmiotem sporu w tej sprawie jest zatem objęcie ubezpieczonego obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi. W przypadku tego rodzaju spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c., dopuszczalność

skargi kasacyjnej nie zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia. Tym samym brak wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie uniemożliwia oceny w przedmiocie dopuszczalności skargi kasacyjnej.

W tej sprawie bezspornym jest, że skarżący nie określił wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej, co Sąd Apelacyjny potraktował jako brak i wezwał do jego usunięcia w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi. Wobec stwierdzenia, że skarżący nie usunął tego braku przed upływem wyznaczonego terminu, Sąd odrzucił skargę kasacyjną. Uzasadniając tę decyzję, Sąd drugiej instancji odwołał się do fragmentu uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z 20 lipca 2016 r., III UZP 2/16, OSNP 2017 nr 1, poz. 6. Należy podkreślić, że uchwała ta rozstrzygała zagadnienie prawne dotyczące sposobu wyliczenia stawki minimalnej wynagrodzenia reprezentującego stronę radcy prawnego według przepisów nieobowiązującego już rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.), w sprawie o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku ubezpieczenia społecznego lub jego zakresu (o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, o podleganie ubezpieczeniem społecznym). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego, któremu nadano moc zasady prawnej, nie dotyczyło skutków prawnych nieusunięcia w wyznaczonym terminie braku w postaci nieokreślenia w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie o objęcie obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi.

W ocenie obecnego składu Sądu Najwyższego, uwzględniając przedmiot tej sprawy oraz treść art. 398² § 1 k.p.c., brak określenia wartości przedmiotu zaskarżenia w wyznaczonym przez Sąd terminie nie skutkował tym, że skarga kasacyjna nie mogła otrzymać prawidłowego biegu, skoro jej dopuszczalność ani opłata od tego pisma nie jest zależna od wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd Najwyższy podziela tym samym stanowisko wyrażone w orzecznictwie, że przy ocenie skutków braku wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia należy uwzględnić okoliczność, czy dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (por. postanowienie SN z 8 czerwca 2016 r., I UZ 1/16,

LEX nr 2067780; postanowienie SN z 4 marca 2015 r., I UZ 30/14, LEX nr 1663128; postanowienie SN z 8 czerwca 2011 r., I UZ 13/11, LEX nr 1402598; a także odpowiednio postanowienie SN z 24 września 2015 r., II UZ 21/15, LEX nr 1925802).

Mając na względzie powyższe, w tym okoliczność, że Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną w sprawie o objęcie obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi wyłącznie z powodu braku wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia przed upływem terminu określonego we wezwaniu, zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Z tych powodów, na podstawie art. 394¹ § 1 i 3 w zw. z art. 398¹⁶ k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeknie sąd w orzeczeniu kończącym postępowanie kasacyjne zgodnie z art. 108 § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.

kc